

Szanowny Pan
Patryk Jaki

Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

ul. Kościuszki 46
40-048 Katowice
tel. (32) 251 73 47
fax (32) 609 93 44

e-mail: spes@spes.org.pl

Internet: www.spes.org.pl

OPP.14574.2311.16.O.EB

Katowice, 2016-08-01

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu skierowanych na Pana ręce pism z dnia 25.01.2016 r., z dnia 10.06.2016 r. oraz spotkania, jakie odbyło się w dniu 15.06.2016 r. w siedzibie Ministerstwa z udziałem Pana Ministra, Pana Marcina Uliaszka oraz Pana Grzegorza Sikory, zwracamy się z prośbą o udzielenie informacji, czy postulowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES propozycje zmian legislacyjnych w zakresie:

- ograniczeń egzekucji z wierzytelności z umów cywilnoprawnych – celem zapewnienia im ochrony analogicznej do ochrony wynagrodzenia za pracę;
- ograniczenia egzekucji z rachunków bankowych – w sytuacji, gdy na rachunek ten wpływają środki nie podlegające zajęciu;
- obowiązku informowania dłużnika przez komornika o ograniczeniach egzekucji,

zostały – a jeśli tak, to w jakim zakresie - uwzględnione w tworzonym projekcie nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw.

Pragniemy być pomocni i ze swej strony deklarujemy chęć służenia wszelkimi uwagami i spostrzeżeniami, płynącymi z praktyki prowadzonego przez Stowarzyszenie Ośrodka Poradnictwa Specjalistycznego, w którym osobom w trudnej sytuacji finansowej oraz osobom niepełnosprawnym, świadczona jest nieodpłatna pomoc w postaci poradnictwa socjalnego i prawnego.

O ile istnieje możliwość, byśmy zapoznali się z roboczymi założeniami projektu nowelizacji – prosimy o przesłanie.

Zwracamy jednocześnie uwagę, iż wprowadzenie instytucji rachunku rodzinnego ustawą z dnia 10.06.2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, nie rozwiązuje całości problemów dotyczących egzekucji z rachunku bankowego, na który wpływają świadczenia nie podlegające zajęciu.

Instytucja rachunku rodzinnego w sposób całkowicie skuteczny chroni przed zajęciem te świadczenia, które są wpłacane na tenże rachunek przez instytucjonalne jednostki realizujące wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń pomocy społecznej itp.

Jeśli zaś chodzi o inne świadczenia nie podlegające zajęciu, wpływające na rachunek bankowy dłużnika (a które nie mogą być wypłacane na rachunek rodzinny), jak np. świadczenia alimentacyjne, wynagrodzenie za pracę po dokonaniu już u pracodawcy potrącenia komorniczego, świadczenia z ZUS/KRUS po dokonaniu już u płatnika potrącenia komorniczego – to nadal istnieje potrzeba stworzenia regulacji, która zapewni dłużnikom możliwość skutecznego i sprawnego ograniczenia egzekucji.

W przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS/ KRUS czy też świadczeń alimentacyjnych, dłużnik może skutecznie wskazać płatnikowi, że należności te mają być wypłacane w innej formie niż na rachunek bankowy (np. przekazem pocztowym) - jednak płatność na rachunek bankowy jest zazwyczaj dla obu stron najbardziej dogodna.

Natomiast w przypadku wypłaty wynagrodzenia za pracę, dłużnik zazwyczaj nie ma faktycznej możliwości wyboru formy płatności. Aczkolwiek przepis art. 86 § 3 Kodeksu pracy stanowi, że obowiązek wypłacenia wynagrodzenia może być spełniony w inny sposób niż do rąk pracownika, jeżeli tak stanowi układ zbiorowy pracy lub pracownik uprzednio wyrazi na to zgodę na piśmie – to w praktyce pracodawcy narzucają wypłatę wynagrodzenia na rachunek bankowy.

Zatem w przypadku egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego, nadal aktualne jest wprowadzenie obowiązku informowania dłużnika o prawie do złożenia wniosku o ograniczenie egzekucji, jeśli na rachunek ten wpływają świadczenia nie podlegające zajęciu i o sposobie udokumentowania tej okoliczności oraz zapewnienie skutecznej ochrony tych świadczeń.

Nadto, biorąc pod uwagę niską świadomość prawną społeczeństwa jak i występującą często nieporadność życiową osób, wobec których prowadzona jest egzekucja, zasadne byłoby nałożenie na komorników obowiązku działania niejako z urzędu gdy okaże się, że zajęciu podlega rachunek bankowy, na który wpływa wynagrodzenie za pracę/z umowy zlecenia czy też świadczenia emerytalno – rentowe.

Proponujemy w związku z tym, aby dokonując zajęcia wynagrodzenia za pracę, emerytury lub renty, komornik ustalał, czy należności te wypłacane są dłużnikowi na rachunek bankowy - a jeśli tak, to w przypadku prowadzenia egzekucji z tego rachunku, komornik miałby obowiązek – bez wniosku o ograniczenie egzekucji ze strony dłużnika - zezwolić bankowi na wypłacanie dłużnikowi kwot wpływających na rachunek bankowy z tych tytułów.

Ponieważ nie znamy zakresu i modelu projektowanych zmian jak chodzi o ochronę przed egzekucją wierzytelności z umów cywilnoprawnych, wskazujemy propozycje zmian w Kodeksie postępowania cywilnego w powyższym zakresie jak chodzi o wynagrodzenie za pracę oraz emerytury i renty:

1. art. 882 § 1 pkt 1 k.p.c. mógłby zostać uzupełniony w następujący sposób (wyfłuszczony druk):

Art. 882 § 1. Dokonując zajęcia wynagrodzenia za pracę, komornik wzywa ponadto pracodawcę, aby w ciągu tygodnia:

- 1) przedstawił za okres trzech miesięcy poprzedzających zajęcie, za każdy miesiąc oddzielnie, zestawienie periodycznego wynagrodzenia dłużnika za pracę oraz oddzielnie jego dochodu z wszelkich innych tytułów **oraz wskazał numer rachunku bankowego, na który pracodawca dokonuje dłużnikowi wypłaty wynagrodzenia;**
- 2) podał, w jakiej kwocie i w jakich terminach zajęte wynagrodzenie będzie przekazywane wierzycielowi;
- 3) w razie istnienia przeszkód do wypłacenia wynagrodzenia za pracę złożył oświadczenie o rodzaju tych przeszkód, a w szczególności podał, czy inne osoby roszczą sobie prawa, czy i w jakim sądzie toczy się sprawa o zajęte wynagrodzenie i czy oraz o jakie roszczenia została skierowana do zajętego wynagrodzenia egzekucja przez innych wierzycieli.

2. art 896 mógłby zostać uzupełniony o § 3 (wytłuszczony druk):

Art. 896 § 1. Do egzekucji z wierzytelności komornik przystępuje przez jej zajęcie. W celu zajęcia komornik:

- 1) zawiadomi dłużnika, że nie wolno mu odbierać żadnego świadczenia ani rozporządzać zajętej wierzytelnością i ustanowionym dla niej zabezpieczeniem;
- 2) wezwie dłużnika wierzytelności, aby należnego od niego świadczenia nie uiszczą dłużnikowi, lecz złożył je komornikowi lub na rachunek depozytowy Ministra Finansów.

§ 2. Jednocześnie z zajęciem wierzytelności komornik wezwie jej dłużnika, aby w ciągu tygodnia złożył oświadczenie:

- 1) czy i w jakiej wysokości przysługuje dłużnikowi zajęta wierzytelność, czy też odmawia zapłaty i z jakiej przyczyny;
- 2) czy inne osoby roszczą sobie prawa do wierzytelności, czy i w jakim sądzie lub przed jakim organem toczy się lub toczyła się sprawa o zajęta wierzytelność oraz czy i o jakie roszczenie została skierowana do zajętej wierzytelności egzekucja przez innych wierzycieli.

§ 3. W przypadku prowadzenia egzekucji z emerytury lub renty, jednocześnie z zajęciem wierzytelności komornik wezwie jej dłużnika do wskazania numeru rachunku bankowego, na który dłużnik wierzytelności uiszcza wierzytelność.

3. o ile zostałyby wprowadzone powyższe zmiany w art. 882 i 896 k.p.c, art. 890 k.p.c. mógłby zostać uzupełniony o § 4 (wytłuszczony druk) :

Art. 890 § 1. Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy dłużnika jest dokonane z chwilą doręczenia bankowi zawiadomienia o zakazie wypłat z tego rachunku i obejmuje również kwoty, które nie były na rachunku bankowym, w tym rachunku bankowym obejmującym wkład oszczędnościowy w chwili jego zajęcia, a zostały wpłacone na ten rachunek po dokonaniu zajęcia.

§ 2. Wynikający z zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego zakaz wypłat z tego rachunku nie dotyczy bieżących wypłat na wynagrodzenie za pracę wraz z podatkami i innymi ciężarami ustawowymi oraz na zasądzone alimenty i renty o charakterze alimentacyjnym zasądzone tytułem odszkodowania - do wysokości przeciętnego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1440). Wypłata na wynagrodzenie za pracę następuje po złożeniu komornikowi odpisu listy płac lub innego wiarygodnego dowodu, a wypłata na alimenty i renty alimentacyjne - tytułu wykonawczego stwierdzającego obowiązek dłużnika do płacenia alimentów lub renty.

§ 2¹. Bank dokonuje wypłat, o których mowa w § 2, na podstawie zezwolenia komornika. Wypłaty na alimenty i renty alimentacyjne następują do rąk uprawnionego do tych świadczeń.

§ 3.(uchylony)

§ 4. Jeżeli komornik w trybie art. 882 § 1 lub 896 § 3 ustalił, że na rachunek bankowy dłużnika wypłacane jest wynagrodzenie za pracę, emerytura lub renta, komornik zezwala bankowi na wypłacanie dłużnikowi przedmiotowych kwot.

Mamy nadzieję, że nasze uwagi okażą się pomocne w trakcie prac legislacyjnych.

W załączeniu przesyłamy również nasze poprzednie projekty zmian ustawodawczych załączone w pismach: z dnia 25.01.2016 r. oraz z dnia 10.06.2016 r.

Z poważaniem

Dobrośława Walkiewicz
Koordynator Programów